

Üniversite Giriş Sınavları ÖSS Tarih Sorularının Dağılımı ile Ortaöğretimdeki Tarih Programının Ders Saat Sayılarının ve Ağırlıklarının Karşılaştırılması

Nurgül BOZKURT*

Emine ÖZEL**

Özet: 1995-2004 yılları arasında ÖSS’de çıkan tarih sorularını inceledikten sonra görülmüştür ki, tarih dersine ait bütün konulardan soru gelmiş, ağırlıklı olarak da Atatürk İnkıpları, Osmanlı Dağılma Dönemi, Atatürk İlkeleri, Milli Güvenlik Bilgisi, Kurtuluş Savaşı Hazırlık Dönemi, İslam Öncesi Türk Tarihi, İslam Tarihi, Osmanlı Kültür Uygarlığı, TBMM’nin Açılışı ve Ayaklanmalar, Kurtuluş Savaşı ve Cepheleer adlı konulardan gelmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, ÖSS, Osmanlı, İnkılap, Türk, İslam, program

A Comparison Between Distrubition of University Exam History Questions and History Course Hours and Their Load in Secondary Education

Abstract: When the history questions asked in University Exam between the years 1995 and 2004 were examined, it was found out that questions related to all topics of history, mainly Atatürk’s Revolutions, Decline and Fall of Otoman Empire, Atatürk’s Principles, National Security, Preparation Period of Turkish war of Independence, Pre-Islamic Turkish History, History of Islam, Otoman Culture and Civilization, Foundation of Turkish Grand National Assembly and Revolts, Turkish War of Independence and Military Fronts were asked.

Keywords: History, University Exam, Ottoman, Revolution, Turkish, Islam, Program

GİRİŞ

Ülkemizde öğretim kurumları ilköğretim, ortaöğretim ve yüksek öğretim olmak üzere üç kısımdan oluşmaktadır. Bunlardan ilköğretim 8 yıl olup zorunludur. Ortaöğretim 3 yıl olup isteğe bağlıdır. Yüksek öğretime girebilmek ise Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Mekezi (ÖSYM) tarafından yapılan sınavda gösterilen başarıya oranla mümkün olmaktadır. ÖSYM, hızla artan genç nüfusun yükseköğretime olan talebi karşısında bir üniversite giriş sınavı hazırlamak, düzenlemek ve yönetmek amacıyla 1974 yılında kuruldu (Gürüz, 2001).

ÖSYM kurulmadan önce ise ortaöğretimden yüksek öğretime geçişte 1956 yılına kadar birkaç istisnanın dışında yüksek öğretim kurumları için özel bir

* Yard. Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.

** Okutman, Dumlupınar Üniversitesi, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Bölümü.

seçme sınavı uygulanmamıştır. Bu dönemde, önce lise bakalorya daha sonra Devlet Lise Olgunluk Diploması almış bulunanlar istedikleri yükseköğretim kurumlarına serbestçe girebilmişlerdir. 1950'lerden sonra ise yüksek öğretime girmek isteyenlerin sayısının artması ve gün geçtikçe birçok yüksek öğretim kurumunda kapasite sorunu yaşanmaya başlanması sonucunda bir kısım fakülte ve yüksekokullar ayrı ayrı ve kendi başlarına seçme sınavları uygulamaya başlamışlardır. Bu durumda adaylar defalarca sınavlara girmek zorunda kaldıkları gibi sınavların güçlük, güvenilirlik ve değerlendirme bakımından eşitsizliği ekonomik kayıplar gibi sebepler yüzünden yüksek öğretim 1960'lardan itibaren yeni önlemler arayışı içine girmiş ve ilk defa 1962 öğretim yılında Ankara Üniversitesi bütün fakültelerini kapsayan ve tek elden yürütülen bir "Üniversite Giriş Sınavı" uygulamış ve bundan sonraki yıllarda da bu uygulama devam ettirilmiştir. Aralık 1963 yılında ise Üniversitelerarası Kurulca onaylanan bir yönetmelikle yükseköğretim kurumlarına öğrenci alınmasında "Merkezi Sistem" kabul edilerek; 1964-1967 öğretim yıllarında Ankara Üniversitesi, 1967-1973 yıllarında İstanbul Üniversitesi ve 1974 yılında Hacettepe Üniversitesi'nin sorumluluğu altında sınavlar yapılmıştır. 1974 yılında ise ÖSYM'nin kurulmasıyla, bu merkez 1975 yılında tek aşamalı Üniversitelerarası Seçme Sınavını hazırlamış ve uygulamıştır. Bu durum 1981 yılına kadar devam etmiştir (Payaslıoğlu, 1985).

1981'de iki aşamalı sınav sistemine geçilmiş, 1998 yılına kadar devam etmiştir. 1998'de sınav sistemi tekrar değiştirilerek 1999'dan itibaren uygulanan tek basamaklı sınav sistemi benimsenmiştir. Bu tarihten itibaren yapılan sınavlardan da anlaşılacağı üzere tek basamaklı üniversite giriş sınavı daha önceki ÖSS sınavına benzemektedir. İşte çalışmamızda bu durumu da göz önünde bulundurarak ÖSS tarih sorularının konulara göre tasnifi yapılırken, ortaöğretim kurumlarında uygulanmakta olan tarih programında belirtilen üniteler esas alınacak¹ ve üniversite sınavlarındaki son 10 yıllık sorular, 1995 tarihinden itibaren incelenecektir. Ayrıca tarih dersi yıllık planlarında ünitelere ayrılan ders saatleri ve oranları da gösterilerek ünitenin program içindeki payı, ÖSS tarih sorularının konulara göre dağılımı ve oranları arasında karşılaştırmalar yapılacaktır.

ÖĞRENCİ SEÇME SINAVI (ÖSS) TARİH SORULARI

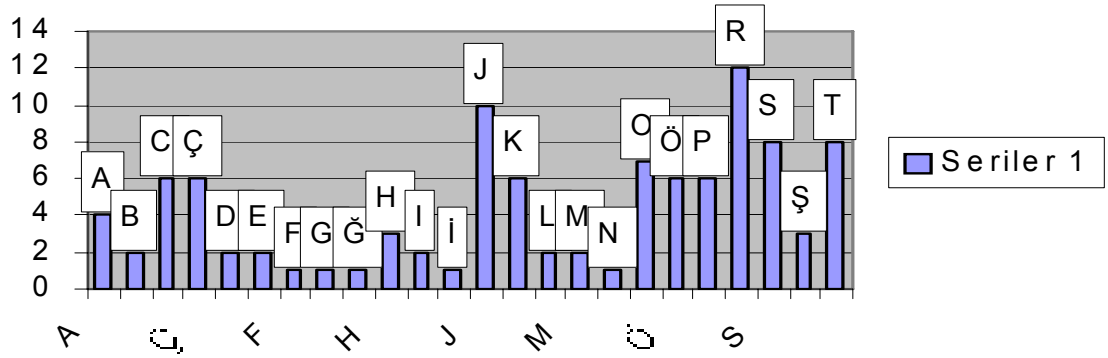
¹ Günümüzde uygulanmakta olan tarih müfredat programı ders geçme ve kredi sistemine göre dönemler esas alınarak hazırlanmış ve halen sınıf geçme sisteminde uygulanmaktadır. Bu program 2455 ve 2470 sayılı Tebliğler Dergisindeki açıklamalar doğrultusunda sınıflar esas alınarak düzenlenmiş olup, uygulama bu doğrultuda yapılmaktadır. (Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınının 27.4./64 sayılı Kurul Kararı)

Tablo 1: ÖSS Tarih sorularının konularına göre dağılımı (1995-2004)

YIL	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	TOP.	ORT.
A	-	2	1	-	1	1	1	1	-	1	8	0,8
B	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	3	0,3
C	1	2	-	1	1	1	2	-	3	1	12	1,2
Ç	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1	11	1,1
D	2	-	1	-	-	-	-	1	-	-	4	0,4
E	1	-	1	1	-	-	-	-	-	1	4	0,4
F	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	0,1
G	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	0,1
Ğ	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	0,2
H	1	1	-	-	1	-	1	-	1	-	5	0,5
I	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	3	0,3
İ	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	0,2
J	3	2	1	1	2	2	1	2	2	2	18	1,8
K	-	-	2	1	1	2	2	2	1	1	12	1,2
L	-	-	-	1	1	-	1	-	-	-	3	0,3
M	-	1	1	-	-	1	-	1	-	-	4	0,4
N	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	0,1
O	-	1	2	2	4	-	-	1	2	2	14	1,4
Ö	-	2	2	2	-	1	1	2	1	-	11	1,1
P	2	1	2	1	-	2	1	2	1	-	12	1,2
R	2	-	-	1	4	2	3	1	5	5	23	2,3
S	2	-	3	2	2	2	2	1	-	1	15	1,5
Ş	-	1	1	1	-	-	1	1	-	1	6	0,6
T	2	2	1	1	1	2	2	2	1	1	15	1,5
TOP.	19	17	19	19	19	19	19	19	19	19	188	18,8

A: Tarih Bilimine Giriş, B:İlkçağ Uygarlıkları, C: İslam Öncesi Türk Tarihi, Ç: İslam Tarihi, D: Türk-İslam Tarihi, E:Avrupa tarihi (Ortaçağ), F: Türkiye Tarihi, G: Osmanlı Kuruluş Dönemi, Ğ: Osmanlı Yükselme Dönemi, H: Avrupa Tarihi II (Yeni ve Yakınçağ), I: Osmanlı Duraklama Dönemi, İ: Osmanlı Gerileme Dönemi, J: Osmanlı Dağılma Dönemi, K: Osmanlı Kültür Uygarlığı, L: XX. Yüzyıl Osmanlı Devleti, M: I. Dünya savaşı, N: Mondros Ateşkesi ve Cemiyetler, O: Kurtuluş Savaşı Hazırlık Dönemi, Ö: TBMM'nin Açılışı ve Ayaklanmalar, P: Kurtuluş Savaşı ve Cepheler, R: Atatürk İnkılapları, S: Atatürk İlkeleri, Ş:Atatürk Dönemi Dış.Pol. ve II. Dünya Savaşı, T: Milli Güvenlik Bilgisi.

Şekil 1: ÖSS Tarih Sorularının Konularına Göre Dağılımının Yüzdeleri Grafiği (1995-2004)

A: Tarih Bilimine Giriş, B:İlkçağ Uygarlıkları, C: İslam Öncesi Türk Tarihi, Ç: İslam Tarihi, D: Türk-İslam Tarihi, E:Avrupa tarihi (Ortaçağ), F: Türkiye Tarihi, G: Osmanlı Kuruluş Dönemi, Ğ: Osmanlı Yükselme Dönemi, H: Avrupa Tarihi II (Yeni ve Yakınçağ), I: Osmanlı Duraklama Dönemi, İ: Osmanlı Gerileme Dönemi, J: Osmanlı Dağılma Dönemi, K: Osmanlı Kültür Uygarlığı, L: XX. Yüzyıl Osmanlı Devleti, M: I. Dünya savaşı, N: Mondros Ateşkesi ve Cemiyetler, O: Kurtuluş Savaşı Hazırlık Dönemi, Ö: TBMM'nin Açılışı ve Ayaklanmalar, P: Kurtuluş Savaşı ve Cepheler, R: Atatürk İnkılapları, S: Atatürk İlkeleri, Ş:Atatürk Dönemi Dış.Pol. ve II. Dünya Savaşı, T: Milli Güvenlik Bilgisi.

1995-2004 yılları arasında ÖSS de çıkan sorular incelendiğinde göze çarpan özellikler şöyledir:

1. Tarih dersine ait bütün konulardan soru gelmiştir. Sınava hazırlanan her aday, eğer soru kaçırmak istemiyorsa bütün Tarih konularına hazırlanmak ve öğrenmek zorundadır.

2. Yıllara göre ağırlık verilen konunun türünde çok farklılıklar yoktur. Hemen hemen her yıl aynı konularda birbirine yakın oranlar söz konusudur.

3. 2005'te soru sayısı 19 iken bir sonraki yıl 17'ye düşürülmüştür. Ondan sonraki sekiz yıl boyunca ise soru sayısı yine 19 olmuştur. Bu arada 1999 yılında yapılan ve iptal edilen ÖSS'deki tarih soru sayısı 20'dir.

4. Grafikten de anlaşılacağı üzere sorular, son 10 yılda ağırlıklı olarak Atatürk İnkılapları, Osmanlı Dağılma Dönemi, Atatürk İlkeleri, Milli Güvenlik Bilgisi, Kurtuluş Savaşı Hazırlık Dönemi, İslam Öncesi Türk Tarihi, İslam Tarihi, Osmanlı Kültür Uygarlığı, TBMM'nin Açılışı ve Ayaklanmalar, Kurtuluş Savaşı ve Cepheleler adlı konulardan gelmiştir.

ORTAÖĞRETİM TARİH PROGRAMI

Tablo 2: Genel Liselerde Uygulanan Tarih Programı (2003-2004)

Sınıfı	Alanı	Dersin Adı	Ders Saati
Lise I		Tarih I	2
Lise II		Milli Güvenlik Bilgisi	1
Lise II	Sosyal Bilimler	Tarih II	2
		Genel Türk Tarihi	3
		İslam Tarihi	2
	Türkçe-Matematik	Tarih II	2
		Genel Türk Tarihi	3
	Fen	Tarih II	2
Lise III	Sosyal Bilimler	Osmanlı Tarihi	3
		İnk, Tar.ve Atatürkçülük	2
		İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (Seminer)	2
	Türkçe-Matematik	Osmanlı Tarihi	3
		T.C. İnkılap Tarihi	2
	Fen	T. C. İnkılap Tarihi	2

Liselerdeki Tarih dersinin yıllık ders planlarına bakıldığında; 9. Sınıflarda Tarih I, 10. sınıflarda Tarih II, Milli Güvenlik Bilgisi, ayrıca Sosyal Bilimler alanında; Genel Türk Tarihi, İslam Tarihi, Türkçe-Matematik alanında, Genel Türk Tarihi, 11. Sınıflarda İnkılap Tarihi, ayrıca Sosyal Bilimler alanında Osmanlı Tarihi ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (Seminer), Türkçe-Matematik alanında da; Osmanlı Tarihi derslerinin işlendiğini görmekteyiz. Bu derslerin yıllık ders planlarında ders saatleri yönüyle işlenişleri incelendiğinde ise şöyle bir dağılım söz konusu olmaktadır.

-Tarih I= 74 saat

-Tarih II= 74 saat

-Genel Türk Tarihi= 111 saat

-İslam Tarihi= 74 saat

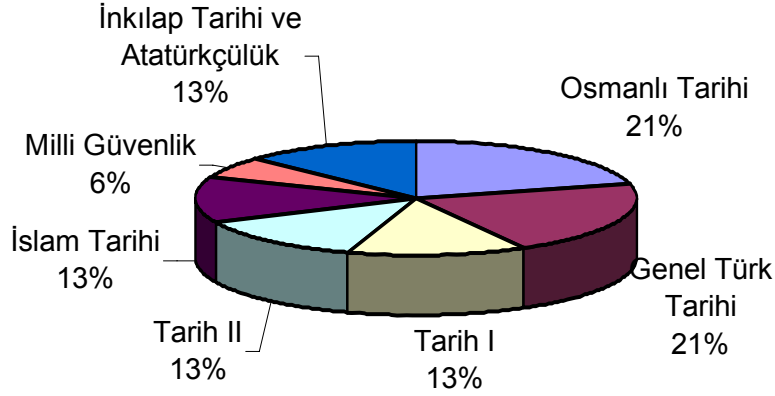
-Osmanlı Tarihi= 111 saat

-İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük= 74 saat

Milli Güvenlik Bilgisi= 37 saat

İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük (Seminer) = 74 saat, bu ders seminer dersi olmasından dolayı tarih programındaki ders saat sayılarının yüzdeleri grafiğine dahil edilmemiştir.

Şekil 2: Genel Liselerde Uygulanan Tarih Programındaki Ders Saat Sayılarının Yüzdeleri Grafiği (2005-2004)

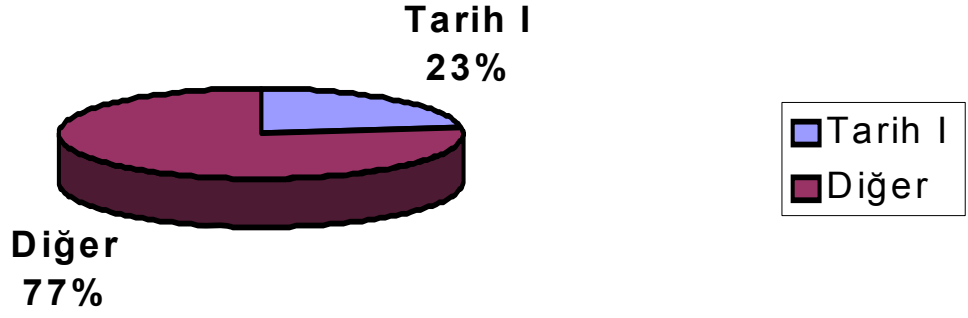

Tarih I

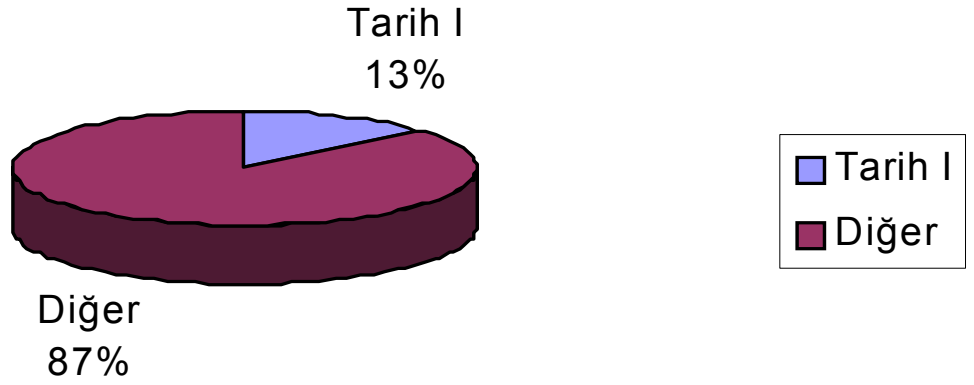
Tarih I, liselerin 9. sınıflarında okutulmakta olup yıllık toplam ders 74 saattir. Tarih dersinin toplam ders saat sayısı ise 555 saattir. (Lise III. sınıflarda Sosyal alanlardaki öğrenci tarafından seçilmesi durumunda okutulan T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin saat toplamı, seminer dersi olmasından dolayı, Tarih dersinin toplam ders saat sayısına ilave edilmemiştir.) Bu durumda Tarih I dersinin saat toplamı, toplam tarih ders saat sayısının sadece %13,3'dür. Son 10 yılda sorulan tarih sorularının ortalaması 18,8'dir. Bu sorular içinde sadece Tarih I'in soru ortalaması 4,3'dür. Yani %22,8'dir. Liselerdeki Tarih I dersi, ağırlık olarak %13,3'lük bir orana sahipken, üniversitede sorulan tarih sorularındaki ağırlığı %22,8'e yükselmektedir. ÖSS sınavında Tarih I dersinden okuldaki ağırlığından 2 kata yakın daha fazla soru gelmektedir. Genel Türk Tarihi'nin konusunu da içeren Tarih I dersi içinde yer alan İslam Öncesi Türk Tarihi ve Türk-İslam Tarihi konuları ise, liselerin birinci sınıflarında 26 saat olarak işlenmekte olup, üniversite sınav sorularında 1,6 yani %8,5 oranına çıkmaktadır. Toplam tarih ders saati içerisinde ise bu oran %2,8 olur. Tarih I dersindeki adı geçen bu iki konuya üniversite sınav sorusunda toplam ders saati ağırlığından yaklaşık 3 kat daha fazla önem verilmiştir. Bu durumu da aynı konuların liselerin ikinci sınıfında Sosyal ve Türkçe-Matematik alanlarında haftada 3'er saat daha işlenmesine bağlamak mümkündür. Çünkü bu durum

göz önüne alındığında öncekinin tersine üniversite sınav sorularında Genel Türk Tarihi konularına 2,5 kat daha az değer verildiği ortaya çıkmaktadır.

Şekil 3: Tarih I Dersinin ÖSS Tarih Sorularındaki Yeri Grafiği

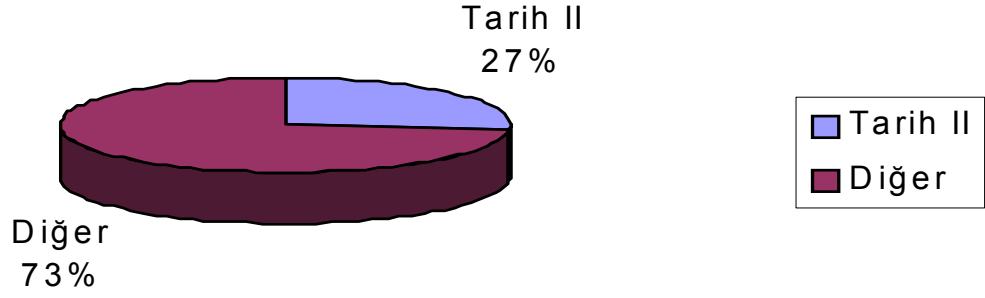
Şekil 4: Tarih I Dersinin Liselerdeki Tarih Dersleri İçerisindeki Yeri Grafiği

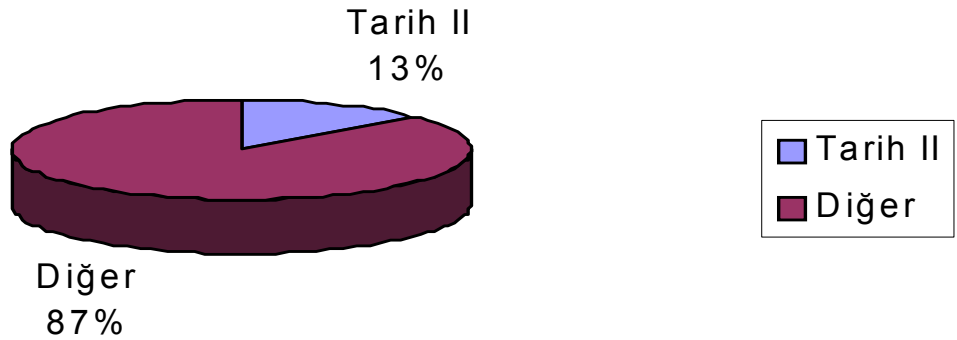
Tarih II

Tarih II, liselerin 10. Sınıflarında okutulmakta olup yıllık toplam ders saati 74'tür. Tarih II'nin, toplam ders saat sayısı içindeki yeri % 13,3'dür. Son 10 yılda üniversite sınavında sorulan tarih sorularının ortalaması ise 18,8'dir. Bu sorular içinde Tarih II dersinin ortalaması ise 5'dir. Yani tarih sorularının sadece %26,5'i bu dersten gelmektedir. Ağırlık olarak bakıldığında Tarih II'nin ÖSS tarih soruları içindeki ağırlığı %26,5 iken liselerde okutulan tarih müfredatı içindeki ders saati olarak ağırlığı %13,3'dür. Bu sonuca göre Tarih II dersinin ağırlığı, ÖSS tarih sorularında 2 kat daha fazladır.

Şekil 5: Tarih II'nin ÖSS Tarih Sorularındaki Yeri Grafiği

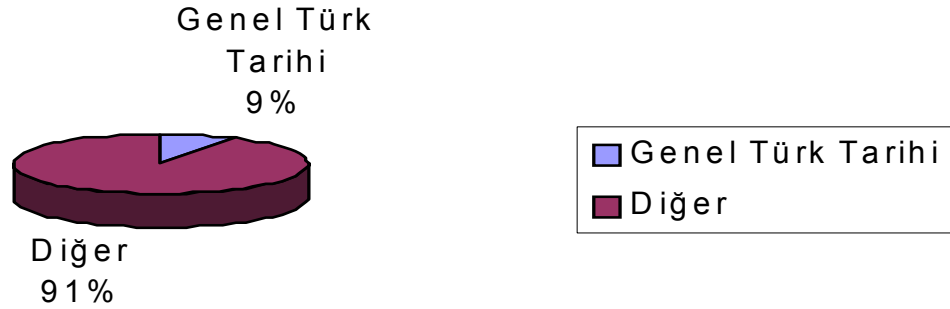
Şekil 6: Tarih II'nin Liselerdeki Tarih Dersleri İçerisindeki Yeri Grafiği

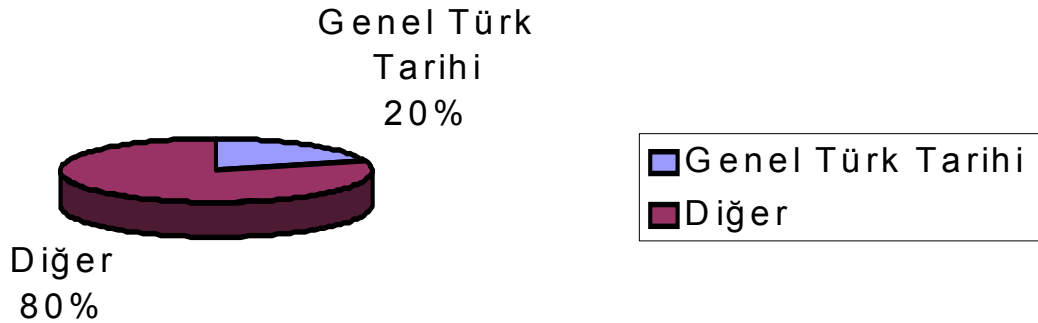
Genel Türk Tarihi

Genel Türk Tarihi de liselerin 10. sınıflarında okutulmaktadır. Yıllık toplam ders saat sayısı 111'dir. Genel Türk Tarihi dersinin tarih toplam ders saati içindeki yeri %20'dir. Yalnız Genel Türk Tarihi'nin konularından olan İslam Öncesi Türk Tarihi ve Türk İslam Tarihi'nin, Tarih I dersi müfredatı içerisinde lise birinci sınıflarda 26 saat okutulmuş olmasını da göz önüne alacak olursak, Genel Türk Tarihi'nin yıllık toplam ders saat sayısı 137'ye çıkar. Bu durumda Genel Türk Tarihi'nin tarih toplam ders saati içindeki yeri %24,6 olur. Son 10 yıldaki üniversite sınavındaki tarih soru ortalaması 18,8'dir. Genel Türk Tarihi'nin ortalaması ise 1,6'dır. Yani tarih sorularının sadece % 8,5'dir. Üniversite soruları içindeki ağırlığı %8,5 iken, liselerde okutulan tarih müfredatı içindeki ders saati olarak ağırlığı % 24,6'dır. Bu sonuca göre üniversite sınav sorularında Genel Türk Tarihi'nin ağırlığının 2,5 kat daha fazla olması gerekmektedir. Her ne kadar arada büyük uçurumlar olmasa da Genel Türk Tarihi müfredat programının aksine üniversite sınav soruları içerisinde gerekli ağırlığa sahip değildir.

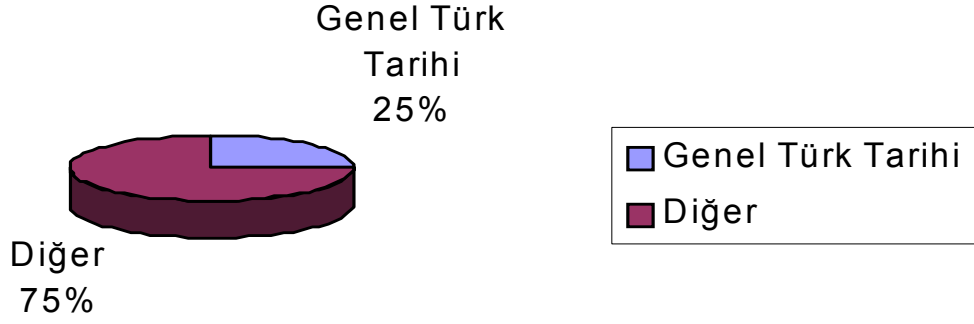
Şekil 7: Genel Türk Tarihi'nin ÖSS Tarih Sorularındaki Yeri Grafiği

Şekil 8: Genel Türk Tarihi'nin Liselerdeki Tarih Dersleri İçerisindeki Yeri Grafiği

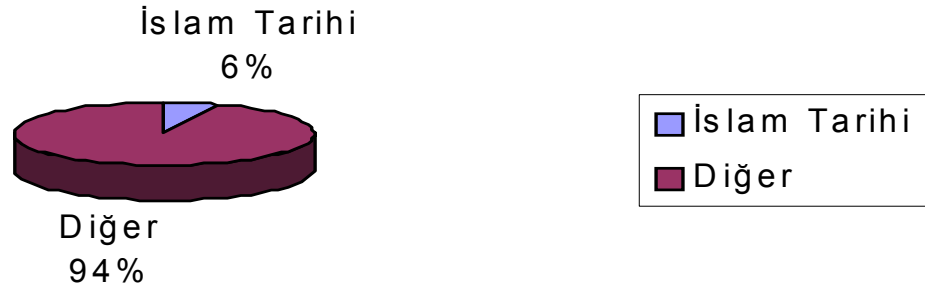
Şekil 9: Genel Türk Tarihi Konusunun Liselerdeki Tarih Dersleri İçerisindeki Yeri Grafiği

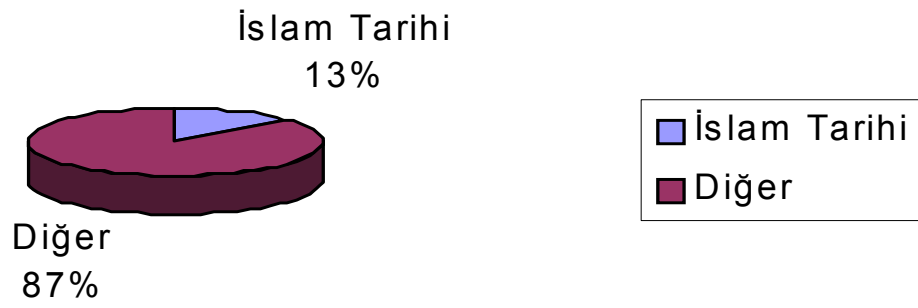
İslam Tarihi

İslam Tarihi de liselerin 10. sınıflarında okutulmakta olup yıllık toplam ders saati 74'tür. Tarih dersinin toplam ders saat sayısı 555 saat olduğuna göre İslam Tarihi dersinin saat toplamı, toplam tarih ders saat sayısının sadece % 13,3'dür. Yalnız bu dersin bazı konuları, Tarih I dersi müfredatı içerisinde 16 saat daha işlenmiştir. Bu durumda ders saat sayısı 90'a çıkmaktadır. Yani toplam ders saat sayısının % 16,2'dir. Son 10 yılda sorulan tarih sorularının ortalaması 18,8 olduğuna göre bu sorular içinde sadece İslam Tarihi soru ortalaması 1,1'dir. Yani %5,8'dir. Liselerdeki İslam Tarihi ağırlık olarak %16,2'lik bir orana sahipken, üniversitede sorulan tarih sorularındaki ağırlığı %5,8'dir. Bu durumda İslam Tarihi dersi okuldaki ağırlığından yaklaşık 3 kat daha az soru getirmektedir. Bu ders lise ikinci sınıflarda yalnız sosyal bilimler alanını seçen öğrenciler tarafından işlenmektedir. Bu durumda Türkçe-Matematik alanını tercih eden öğrenci tarafından ders görülmemekte, adı geçen dersin konusu sadece liselerin birinci sınıflarında Tarih I dersi içinde bir konu olarak 16 saat işlenebilmektedir. Bu durumda İslam Tarihi konusu toplam tarih ders saati içerisinde 16 saat olup, toplam tarih ders saat sayısının sadece %2,8'ni oluşturmaktadır. Liselerdeki İslam Tarihi konusu ağırlık olarak % 2,8'lik bir orana sahipken, üniversitede sorulan tarih sorularındaki ağırlığı %5,8'e çıkmaktadır. Adı geçen konu, okuldaki ağırlığından 2 kat daha fazla soru getirmektedir. Bu durumda dersi görmeyen Türkçe-Matematik alanındaki öğrenciler için dezavantaj söz konusudur. dersin sosyal alanlarda işlenmesi üniversiteye hazırlıkta bu alanı tercih eden öğrenciye fayda sağlamaktadır.

Şekil 10: İslam Tarihi'nin ÖSS Tarih Sorularındaki Yeri Grafiği

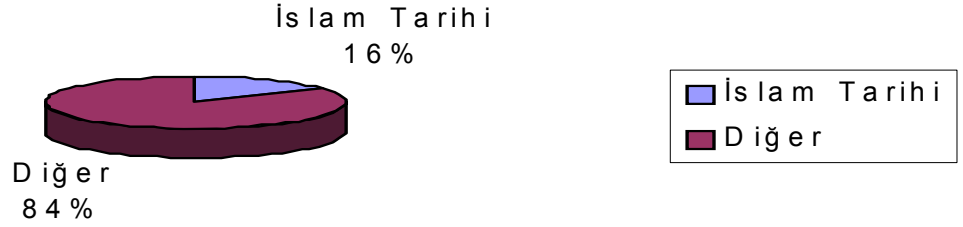
Şekil 11: İslam Tarihi'nin Liselerdeki Tarih Dersleri İçerisindeki Yeri Grafiği

Şekil 12: Tarih I Dersi İçindeki İşlenen İslam Tarihi Konusunun Liselerdeki Tarih Dersleri İçerisindeki Yeri Grafiği

Şekil 13: İslam Tarihi Konularının Liselerdeki Tarih Dersleri İçerisindeki Yeri Grafiği

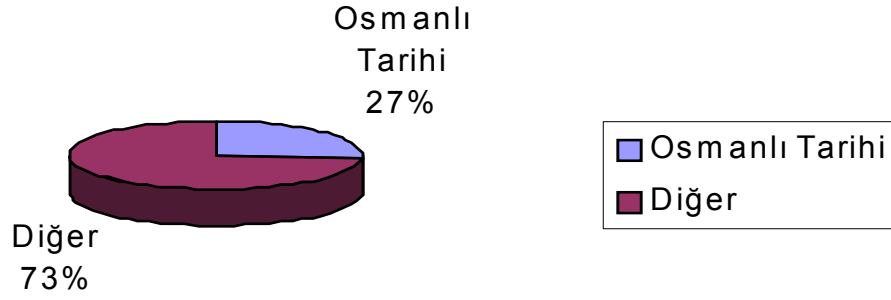

Osmanlı Tarihi

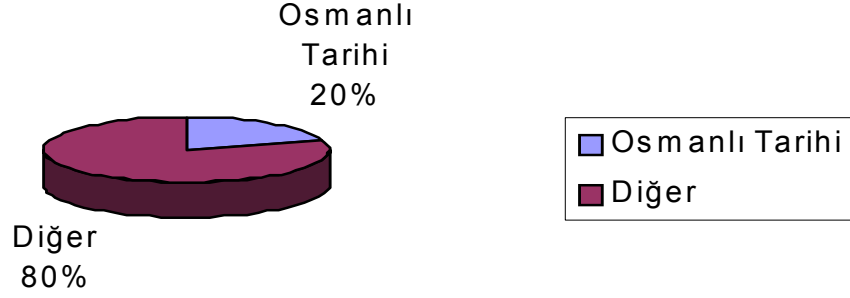
Osmanlı Tarihi, liselerin 11. sınıflarında sadece Sosyal Bilimler ve Türkçe-Matematik alanlarını seçen öğrencilere haftada 3'er saat okutulmaktadır. Yıllık toplam ders saat sayısı 111'dir. Osmanlı Tarihi'nin tarih toplam ders saati içerisindeki yeri %20'dir. Son 10 yıldaki üniversite sınavındaki soru ortalaması 18,8'dir. Bu sorular içinde sadece Osmanlı Tarihi dersinin soru ortalaması 5'dir. Yani tarih sorularının sadece % 26,5'dir. Ağırlık olarak

bakıldığında Osmanlı Tarihi'nin üniversite soruları içindeki ağırlığı %26,5 iken, liselerde okutulan tarih müfredatı içindeki ders saati olarak ağırlığı %20'dir. Bu durum sadece Sosyal ve Türkçe-Matematik alanlarında görülen Osmanlı Tarihi için geçerlidir. Bir de buna aynı alan öğrencilerinin liselerin ikinci sınıflarında Tarih II dersi adı altında gördükleri konuları da ilave edecek olursak, dersin konularının toplam ders saat sayısı 185'e çıkar. Bu durumda Osmanlı Tarihi konularının tarih toplam ders saati içindeki yeri %33,3 olur. Sorular içindeki ağırlığı ise yine %26,5 olduğuna göre bu durumda Osmanlı Tarihi'nin ağırlığı, üniversite sorularında biraz daha azalmaktadır. Aslında bu araştırmada ortaya çıkan önemli hususlardan biri de farklı alanları seçen her bir öğrencinin katsayısının hesaplanmasının farklı olması durumudur. Eğer öyle olmasaydı üniversite sınavında çıkan sorular ile genel lise programını karşılaştırdığımızda Fen alanını seçen öğrencinin Sosyal alanı seçenlere göre Genel Kültür dersleri adı altında görmüş olduğu tarih dersleri ve konuları sebebiyle daha avantajlı duruma gelmesi mümkün olacaktı. Burada ÖSYM'nin yapmış olduğu bir uygulamanın mükemmelliği ortaya çıktığı gibi gençlerin meslek edinmede başarılı olabilmeleri için daha ortaöğretimde hem yeteneklerini iyi keşfetmeleri hem de ne istediğini bilip, bu doğrultuda branşlaşma yoluna gitmeleri gerekmektedir.

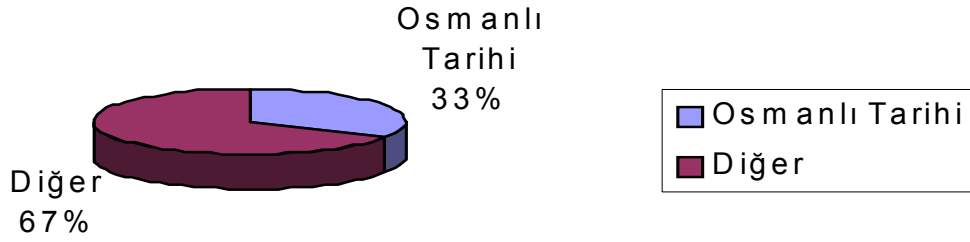
Şekil 14: Osmanlı Tarihi'nin ÖSS Tarih Sorularındaki Yeri Grafiği

Şekil 15: Osmanlı Tarihi'nin Liselerdeki Tarih Dersleri İçerisindeki Yeri Grafiği

Şekil 16: Sosyal ve Türkçe-Matematik Alanlarını Seçen Öğrencilerin Görmüş Olduğu Osmanlı Tarihi Konularının Liselerdeki Tarih Dersleri İçerisindeki Yeri Grafiği

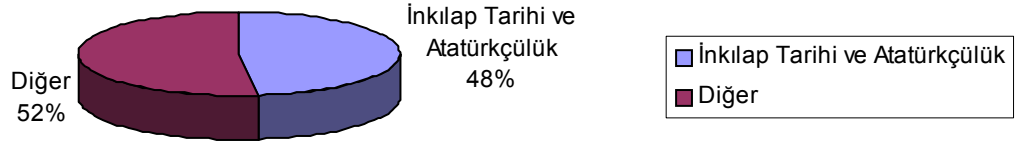

İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük

İnkılap Tarihi de liselerin 11. sınıflarında okutulmaktadır. Yıllık toplam ders saat sayısı 74'tür. İnkılap Tarihi'nin tarih toplam ders saati içerisindeki yeri %13,3'tür. Son 10 yıldaki üniversite sınavındaki tarih soru ortalaması 18,8'dir. Bu sorular içinde sadece İnkılap Tarihi dersinin soru ortalaması

8,9'dur. Yani tarih sorularının %47,3'dür. Ağırlık olarak bakıldığında İnkılap Tarihi'nin üniversite soruları içindeki ağırlığı %47,3 iken, liselerde okutulan tarih müfredatı içindeki ders saati olarak ağırlığı 13,3'dür. Bu sonuca göre İnkılap Tarihi'nin ağırlığı, üniversite sorularında 3,5 kat daha fazladır. Bu da normaldir. Eğer İnkılap Tarihi'nin, Türk Tarihinin devamı olduğu, en son ve en önemli bir bölümünü oluşturduğu göz önüne alınacak olursa üniversite sorularında bu dersin ağırlığının 3,5 değil daha fazla olması gerektiği kanaatine varılacaktır.

Şekil 17: İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin ÖSS Tarih Sorularındaki Yeri Grafiği

Şekil 18: İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Liselerdeki Tarih Dersleri İçerisindeki Yeri Grafiği

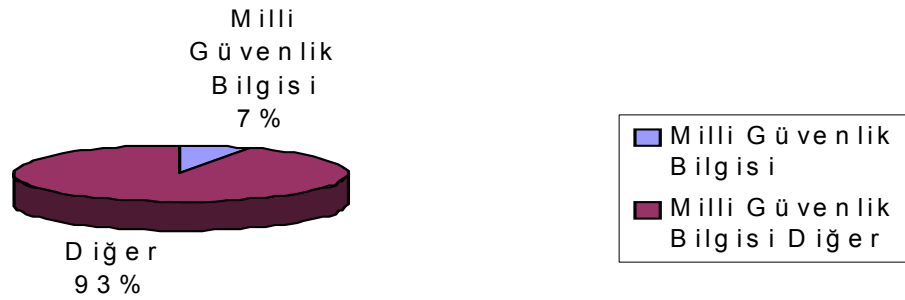
Milli Güvenlik Bilgisi

Milli Güvenlik Bilgisi, liselerin 10. sınıflarında okutulmaktadır. Yıllık toplam ders saat sayısı 37'dir Bu dersin tarih toplam ders saati içerisindeki yeri % 6,6'dır. Son 10 yıldaki üniversite sınavındaki soru ortalaması 18,8 olduğuna göre bu sorular içinde sadece Milli Güvenlik Bilgisi dersinin soru ortalaması 1,5'dir. Yani tarih sorularının sadece % 7,9'dur. Ağırlık olarak bakıldığında Milli Güvenlik Bilgisi'nin üniversite soruları içindeki ağırlığı %7,9 iken, liselerde okutulan tarih müfredatı içindeki ders saati olarak ağırlığı % 6,6'dır. Bu sonuca göre Milli Güvenlik Bilgisi'nin ÖSS tarih sorularındaki ve liselerdeki tarih dersleri içindeki ağırlığı birbirine yakındır.

Şekil 19: Milli Güvenlik Bilgisi'nin ÖSS Tarih Sorularındaki Yeri Grafiği

Şekil 20: Milli Güvenlik Bilgisi'nin Liselerdeki Tarih Dersleri İçerisindeki

Yeri Grafiği

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde liselerde uygulanmakta olan tarih müfredatı ve liselerdeki tarih konularının ders saat sayıları ve ağırlıkları incelenmiş olup, 1995 yılından itibaren ÖSS’de sorulan sorulardaki ağırlıkları ile karşılaştırılarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1. Liselerin 9. sınıflarında okutulmakta olan Tarih I dersi ile ÖSS’de sorulan Tarih I konularının karşılaştırılması yapılmış olup, üniversite sınavındaki soru ağırlığının, lise programındaki ders saat ağırlığından yaklaşık 1,5 kat fazla olduğu görülmüştür. Yani bu ders, üniversite sınavlarında, lise ders programlarına göre daha fazla ilgi görmektedir. Bu ders genel kültür amaçlı liselerin tüm 9. Sınıflarında okutulmasının yanında bazı konuları Sosyal ve Türkçe-Matematik alanlarını seçen öğrenciler tarafından Genel Türk Tarihi dersi adıyla da tekrar okutulmaktadır. Yine aynı şekilde liselerin 10. sınıflarında okutulmakta olan Tarih II dersinde işlenen konular, Sosyal ve Türkçe-Matematik alanlarını seçen öğrenciler tarafından Osmanlı Tarihi adı altında haftada 3 saat olarak tekrar işlenmektedir. Ama ÖSS tarih sorularında gerekli ağırlığa sahip değildir. Bu derslerin konuları ağırlığı ile üniversite tarih sınav soruları ağırlıklarının dengelenmesi gerekmektedir.

2. Liselerin 10. sınıflarında okutulmakta olan İslam Tarihi dersine ise üniversite sınavlarında gerekli ağırlık verilmemekte, ders saat sayıları ile üniversite giriş sınavlarında getirdikleri soru sayısının ağırlığı arasında üç kat fark bulunmaktadır. Aynı ders Türkçe-Matematik alanını seçen öğrenci tarafından işlenmemekte sadece lise birinci sınıfta Tarih I dersi içinde İslam Tarihi konusu olarak anlatılmaktadır. İslam Tarihi konusunda üniversite sınavında çıkan soruların ağırlığı ile toplam tarih ders saat sayılarının ağırlığı kıyaslandığında bu konudan iki kat fazla soru gelmektedir. Bu durumda dersi görmeyen Türkçe-Matematik alanındaki öğrenciler için dezavantaj söz konusudur. Dersin sosyal alanlarda işlenmesi üniversiteye hazırlıkta bu alanı tercih eden öğrenciye fayda sağlamaktadır.

3. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi genel liselerin 11. sınıflarında tüm alanlarda haftada 2 saat olarak okutulmaktadır. Bu dersin, üniversite sınavındaki ağırlığı lise programındaki ders saat ağırlığından yaklaşık 3,5 kat daha fazla soru getirmektedir. Adı geçen dersin üniversite sınav sorularındaki ağırlığına oranla lise programında da gerekli ilgiyi görmesi gerekir. Aynı ders seminer adı altında Sosyal alanları seçen öğrencilere işlenmekte ise de bu, öğrenci tarafından seçilmesi durumunda mümkündür. Öncelikle araştırma ve ödev yapmak suretiyle sözlü ve yazılı ifade etmeye dayalı, öğrenci merkezli ve tartışma havasında işlenecek olan bu dersin liselerin 11. sınıflarındaki tüm programlarına zorunlu ders olarak konulmasının, gençliğin tarihine hakim, yorumlayabilen, anlayan ve

ezberlemeyip öğrenen, öğrenince de seven bir vatandaş olmasında faydalı olacağı kanaatindeyiz.

4. Yapılan bu çalışmada dikkati çeken önemli bir husus da şudur: Sosyal ve Türkçe-Matematik alanlarını seçen öğrencilerin liselerin birinci ve ikinci sınıfında gördükleri bazı tarih derslerini başka bir isim altında tekrar görmeleridir. Bu durum bize öğrencilerimizin, “her yıl aynı konuları görüyoruz, ama ben tarih dersinden bir şey öğrenmediğim gibi sevemedim de” sözlerini hatırlattı. O halde tarihi sevdiremememizin, öğretemememizin yada öğrenilememesinin sebeplerini araştırıp ortaya koymalıyız. Bunu yaparken de ezberletmeyi öğrettik sanmamalı ve bir an evvel bu yanlıştan kurtulmalıyız. Unutulmamalıdır ki tarih bilinci, bireylerin okul sıralarında aldıkları tarih eğitimi ile doğrudan bağlantılıdır.

KAYNAKÇA

Gürüz, K.(2001). Dünya'da ve Türkiye'de Yüksek Öğretim, Ankara: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Yayınları.

Payaslıoğlu, A. (1985). Türkiye'de Yükseköğretim Kurumlarına Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sistemi, Ankara: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Araştırma, Geliştirme Birimi Yayınları.

M.E.B. Lise Ders Programları, (1998).

1995-2004 ÖSYM Soruları.